

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ СИСТЕМИ В УПРАВЛІННІ СІМЕЙНИМ БЮДЖЕТОМ

Одним із видів обліково-аналітичних систем є системи створені з метою управління сімейним бюджетом домогосподарств. Загальновідомо, що важливою складовою щастя сім'ї є економічна незалежність та її фінансові перспективи. Для цього необхідно вміло управляти сімейним бюджетом та вигідно інвестувати тимчасово вільні кошти, де основним інформаційним забезпеченням виступає вміло побудована обліково-аналітична система домогосподарства. Ідея формування обліково-аналітичних систем домогосподарств сягає часів Стародавнього світу. Однак у ці часи можливістю вести облік доходів і витрат користувались тільки найбільш багаті та привілейовані особи, оскільки вони володіли письмом і математикою, мали достатньо ресурсів на придбання зовнішніх запам'ятовуючих пристроїв. Метою формування обліково-аналітичної системи домогосподарств є створення інформаційного продукту для прийняття рішень в управлінні сімейним бюджетом. Досягнення цієї мети супроводжується низкою завдань, а саме: вивчення основ управління сімейним бюджетом; оволодіння організацією та методикою обліку доходів і витрат сімейного бюджету; вивчення порядку організації контролю та аналізу доходів і витрат родинного бюджету; оволодіння вміннями визначати індикатори для планування й прогнозування сімейного бюджету; освоєння навиків визначення інвестиційних перспектив та управління ризиками сімейного бюджету. У процесі формування обліково-аналітичної системи домогосподарства, насамперед важливо розробити науково-обґрунтовану класифікацію об'єктів обліку, аналізу і контролю. Для класифікації об'єктів можна використати законодавчо визнані показники споживчого кошика. Основною проблемою є домінування застарілих постсоціалістичних підходів до використовуваної в Україні класифікації законодавчо визначених елементів споживчого кошика та невідповідність цього кошика нормам Закону України "Про мінімальний споживчий бюджет". Згідно цього закону визначено, що споживчий кошик для кожної з соціально-демографічних груп населення має включати науково обґрунтовані та збалансовані за потребами стандарти наборів товарів і послуг, заснованих на мінімальних нормах, які розробляються науковими установами та організаціями. Саме складові споживчого кошика доцільно використовувати у якості об'єктів обліку, аналізу і контролю для формування обліково-аналітичної системи домогосподарств, оскільки здійснені витрати можна порівнювати не лише у динаміці, але й з показниками споживчого кошика, які є контрольними параметрами науково обґрунтованих норм споживання для людини. Одним проблемним питанням, щодо формування споживчого кошика є його усучаснення, оскільки останні зміни у його структуру вносились у 2016 і 2000 роках. Відповідно і витрати, пов'язані з розширенням інтернет послуг та новітніх видів техніки постійно зростають. Це ж стосується моди у зв'язку пришвидшенням оновлення асортименту одягу і аксесуарів. Інша сторона формування обліково-аналітичної системи домогосподарства стосується індивідуального характеру сімейних цінностей та пріоритетів. Набуті родинні та сімейні цінності у поєднанні з показниками споживчого кошика надають індивідуального забарвлення обліково-аналітичній системі домогосподарства. Організаційна формалізація показників у таблицях буде найбільш доцільною для обліково-аналітичної системи домогосподарства. Оптимально виокремити три розділи: доходи, витрати, порівняння доходів з витратами, інвестиції.

Отже створення ефективної обліково-аналітичної системи домогосподарств в умовах сучасних комп'ютерних технологій передбачає вибір індикаторів які ґрунтуються на раціональній організації обліку доходів та витрат з урахуванням індивідуальних сімейних цінностей і традицій. Сформована таким чином методика обліково-аналітичної системи домогосподарства сприятиме не тільки ефективному управлінню домашнім бюджетом, але й сімейними інвестиціями на майбутнє.